

Heti gazdasági figyelő – HORVÁTORSZÁG

I. GAZDASÁGI HÍREK

A horvát lakosság egyre borúlátóbb, és az életszínvonal csökkenésével számol 2023-ban

A Val Csoport és az Ipsos közvéleménykutató cégek kutatásának eredménye szerint a horvát polgárok 44,3%-a az életminőség általános romlását várja a következő években. A megkérdezettek 61,2%-a az elmúlt egy évben életszínvonalának csökkenését tapasztalta. 2023-ban a közvéleménykutatás szerint a polgárok 88,8%-a jelentős mértékben tart az árak további emelkedésétől. A megkérdezett 73,9%-a borúlátóan tekint a horvát gazdaság jövőjére. Érdekes a vállalatok társadalmi felelősséghez való hozzáállásának fontosságáról kifejtett lakossági vélemény, hiszen míg 2020-ban a megkérdezettek 58%-a, addig 2022-ben csak 45%-ának volt fontos a cégek társadalmi és környezetvédelmi felelősségvállalása. A befektetések szempontjából a polgárok 82%-a vallja, hogy a legfontosabb a tudásba (oktatásba) való befektetés.

A kormány éves szinten 16 vasárnapon engedélyezi az üzletek nyitvatartását

A horvát kormány a 2022. december 1-jén megtartott ülésén elfogadta és benyújtotta parlamenti vitára a Kereskedelemről szóló törvény módosításának tervezetét. A javaslat szerint a kiskereskedelmi egységek éves szinten 16 vasárnapon tarthatnak nyitva. A rendelkezés alól kivételt képeznek azok az üzletek, amelyek vasúti-, illetve buszpályaudvarok, repülőterek és tengeri, illetve folyami kikötők, kórházak, üzemanyagtöltő állomások, szállodák, vitorláskikötők, kempingek, kulturális és vallási intézmények, valamint természetvédelmi területek keretein belül működnek. Engedélyezett lesz továbbá a saját termelésű mezőgazdasági termékek piacon történő nagy- és kiskereskedelme is. Az újságárusok, valamint a pékségek vasárnaponként 7:00 és 13:00 között tarthatnak nyitva. A kereskedelmi szektor heti összesített nyitvatartási idejét a jogszabály 90 órára korlátozza, míg azokon a heteken, amikor a kereskedelem vasárnapon is nyitva tart, a heti engedélyezett nyitvatartási idő maximuma 105 óra.

A kormány javasolja a Munka törvénykönyve módosítását

A horvát kormány a 2022. december 1-jén megtartott ülésén elfogadta a Munka törvénykönyve módosításának végleges tervezetét, amelyet vitára benyújtotta a parlamentnek. A legfontosabb változás az a jogszabályi előírás, amely a vasárnapi munkavégzésért 50%-kal magasabb bérezést ír elő. A munkaadó a meghatározott időre alkalmazott munkavállalóval legfeljebb 3 egymást követő, összességében 3 éves időtartamot meg nem haladó munkavállalási szerződést köthet, és már az első szerződésben rögzíteni kell az okot, amiért a szerződés meghatározott, tehát nem határozatlan időre szól. A harmadik fontos változás, hogy a 8. életévét be nem töltött gyermek szülei csak a munkaadónak benyújtott írásos beleegyezés mellett vállalhatnak túlórákat. A közvita során elutasításra került a kormány azon javaslata, amely szerint az alkalmazottak azokban a szektorokban, ahol a vasárnapi munkavégzés nem feltétlenül szükséges, megtagadhatják a munkavégzést, így a kormány ettől a javaslatától egyelőre elállt. A kormány 2023. év folyamán tervezi a Munka törvénykönyvének további módosításait is.

Indul a Zágráb–Károlyváros autópályaszakasz harmadik sávjának projektje

Tervben van az A1 autópálya bővítése, azaz harmadik közlekedési sáv megépítése. A Horvát Autópályák vállalat (Hrvatske Autoceste – HAC) hivatalosan is megerősítette, hogy tíz napon belül nyilvános pályázatot írnak ki a Zágráb–Károlyváros (Karlovac) szakasz tervének elkészítésére. Ezt fogja követni Károlyváros és a Bosiljevo 2 csomópont között a harmadik közlekedési sáv tervezése és építése. A munkálatok magukba foglalják a károlyvárosi

csomópont építését is, illetve a Zágráb melletti ún. luckoi csomópont rekonstrukcióját, valamint néhány új lejárati építését is, melyek közül a legfontosabbak Károlyváros második és nyugati és a Duga Resa felé vezető kijáratok. A kivitelezés megkezdése 2026-ra várható, az első ütem (Zágráb – Károlyváros) értékét 173 M euróra becsülik, a másodiké (Károlyváros - Bosiljevo 2) még nem ismert.

A Podravka új befektetése a varasdi (Varazdin) Kalnik gyártóüzembe

A kaproncai (Koprivnica) Podravka vállalat új, 40 M kuna (5,31 M euró) értékű befektetése részben EU támogatási pénzek felhasználásával, részben pedig 19,4 M vissza nem térítendő állami támogatásból (2,57 M euró). A befektetés lehetővé teszi a zöldség-, és gyümölcsfeldolgozó üzem kapacitásnövelését, illetve a Podravka szakemberei által kifejlesztett új csomagolástechnikai (ún. „squeeze”, műanyag flakonos csomagolás) beruházást is.

2023-tól drágul a víz és a parkolás Zágrábban

Tomislav Tomasevic zágrábi főpolgármester bejelentette, hogy 2023. január 1-től Zágrábban a vízszolgáltatás 20%-kal fog emelkedni, ami havi szinten háztartásonként kb. 60 kunás (8 euró) drágulást jelent. Az áremelésből befolyó mintegy 200 M kuna (26,55 M euró) egynegyedét a Zágrábi Holding közmű vállalatcsoport az operatív költségek veszteségeinek fedezetére, 75%-át pedig befektetéseket terveznek megvalósítani. Az ilyen mértékű drágulás egyik okaként említette az újévtől alkalmazandó kormányrendeletet, amely szerint a vízszolgáltató vállalatok jóval nagyobb vízkitermelési díjat lesznek kötelesek fizetni az államnak. Ennek oka, hogy a lakossági ivóvízellátásra kiszivattyúzott vízmennyiségre fizetendő díj olyan egyenlet szerint kerül kiszámításra, amely 25%-os hálózati veszteséggel kalkulál, míg a valós hálózati veszteség

a kiszivattyúzott vízmennyiség 50%-a. A zágrábi bejelentést követő negatív reakciók miatt a kormány december 1-én határozott a rendelet 2024. január 1-ig történő elhalasztásáról, Plenkovic miniszterelnök pedig felszólította a horvátországi polgármestereket, hogy minden város halassza el a lakossági vízdíj emelését. Tomasevic a miniszterelnök nyilatkozatára reagálva bejelentette, hogy a vízhálózat korszerűsítési projekteket a rendeletről függetlenül be kell vezetni, így a vízdíj növekedése 20% helyett, „csak” 15%-os lesz, és nem januártól, hanem februártól vagy márciustól, amiről még nem döntött a főváros vezetősége. A főpolgármester bejelentette azt is, hogy a város tulajdonában lévő parkolóházakban a parkolási díj óránként 5-6 kunával (66-80 euró cent) drágul, azaz annak ára meg fog egyezni a városközpontban történő parkolás 12 kunás (1,6 euró) óránkénti díjával. Ezt az eddigi 6-7 kunás (80 – 93 euró cent) óránkénti díjhoz viszonyítva majdnem 100%-os drágulást a városvezetés a fenntartható fejlődés megvalósításának plusz költségeivel indokolta.

Béremelések a legnagyobb horvát vállalatok többségénél

A horvát Állami Statisztikai Hivatal (Državni Zavod za Statistiku – DZS) szerint a bruttó bérek 2022-ben 8%-kal nőttek, viszont reálértéken számolva 4,2%-kal csökkentek. A Horvát Munkaadók Egyesületének (Hrvatska Udruga Poslodavaca – HUP) információi szerint, az új ún. extraprofit adó fizetésére kötelezett vállalatok átlagosan 15%-kal emelték a béreket, ami az inflációs rátát meghaladó emelés (10,4%). A jövő évi infláció várható értéke 5,7%, de a gazdaság 0,7%-os várható növekedése miatt a nagyvállalatok enyhe pesszimizmussal tekintenek a jövő évre. Egy részük, közöttük a Croatia Biztosítótársaság (CO), valamint a Podravka már aláírta a jövő évre vonatkozó kollektív szerződést a dolgozóival. A Croatia Biztosító december 31-ével a megnövekedett általános költségek miatt egyszeri adómentes 1000 kunás (133 euró) jövedelmet biztosított. A Podravka a szakszervezettel történt megegyezése alapján január 1-től 41 M kuna (5,44 M euró) értékben növeli a béreket és az alkalmazottak egyéb anyagi juttatásait, ami 500 és 560 kuna (66 és 74 euró) közötti béremelést jelent átlagosan. Az INA augusztusban döntést hozott a hathónapos átlag alap

bruttóbér 5%-ának kifizetéséről mind a 8000 alkalmazottja számára, melynek első részlete szeptemberben, második részlete pedig decemberben kerül kifizetésre. Az INA bejelentette azt is, hogy az elkövetkező hónapokban kilenc kollektív szerződésről kezd tárgyalásokat. A vállalat a béremelésekre és egyéb anyagi juttatásokra 2022-ben mintegy 54 M kunát (7,17 M euró) biztosított. Az Ericsson Nikola Tesla vállalat az idén a béreket 10,3%-kal emelte. Az Atlantic Csoport az idén átlagosan 12%-kal növelte az alkalmazottak 60%-ának bérét. A Vindija élelmiszeripari vállalat összesen 75 M kunát (9,95 M euró) biztosított a dolgozók béremelésére 2022-ben.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Horvátország